

Analýza publicistických pořadů České televize „Reportéři ČT“ a „168 hodin“ (3. čtvrtletí 2018)

- Náměty publicistických reportáží nejčastěji tematicky zapadaly do kategorie *stranické oblasti*
- V odkazování na externí zdroje byli autoři reportáží v obou publicistických pořadech přesní
- Nález s vyšší závažností nebyl ve 3. čtvrtletí učiněn, všem aspektům srozumitelnosti a správnosti vyhovovalo 14 ze 17 reportáží 168 hodin a 11 z 19 příspěvků Reportérů ČT (polovina nálezů byla odhalena v aspektu titulky)

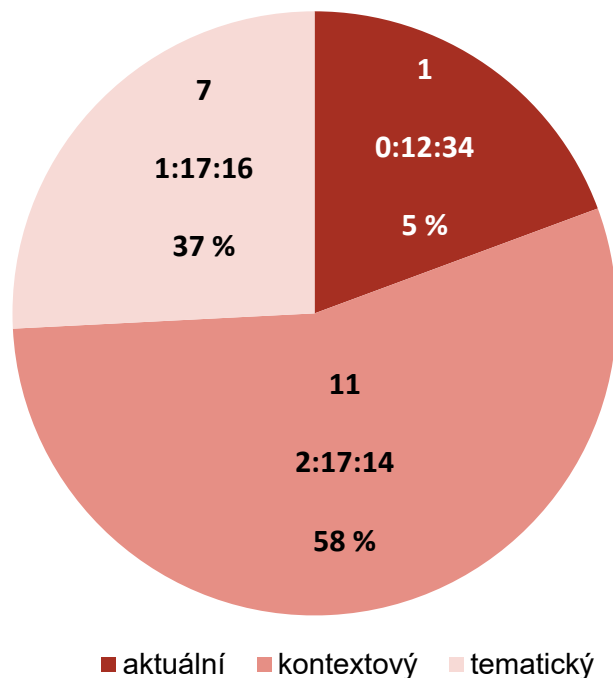
Ve 3. čtvrtletí roku 2018 bylo analyzováno 44 publicistických příspěvků dvojice relací o celkové stopáži 5 hodin a 54 minut.

- ✓ Reportéři ČT
- ✓ 168 hodin
- ✓ Metodika

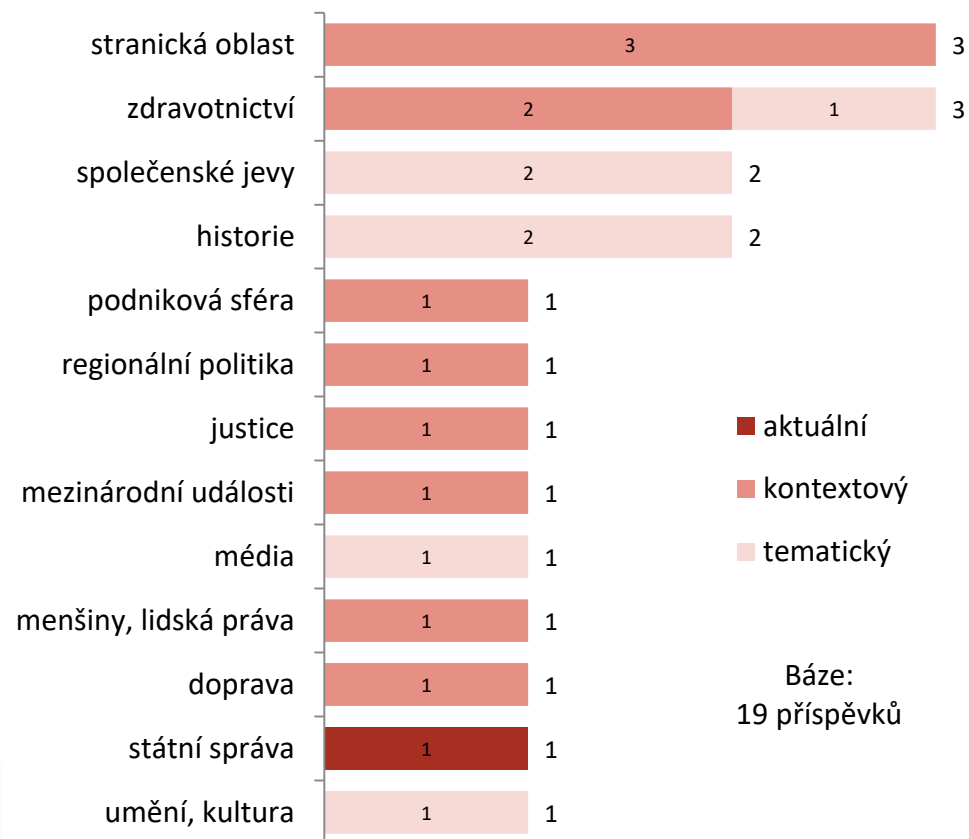
VARIABILITA; TEMATICKÁ AGENDA: Reportéři ČT

Aktuálnost reportáží (3. čtvrtletí 2018)

**Celková stopáž pořadu: 3 hodiny
47 minut a 4 vteřiny**

Tematická agenda (3. čtvrtletí 2018)

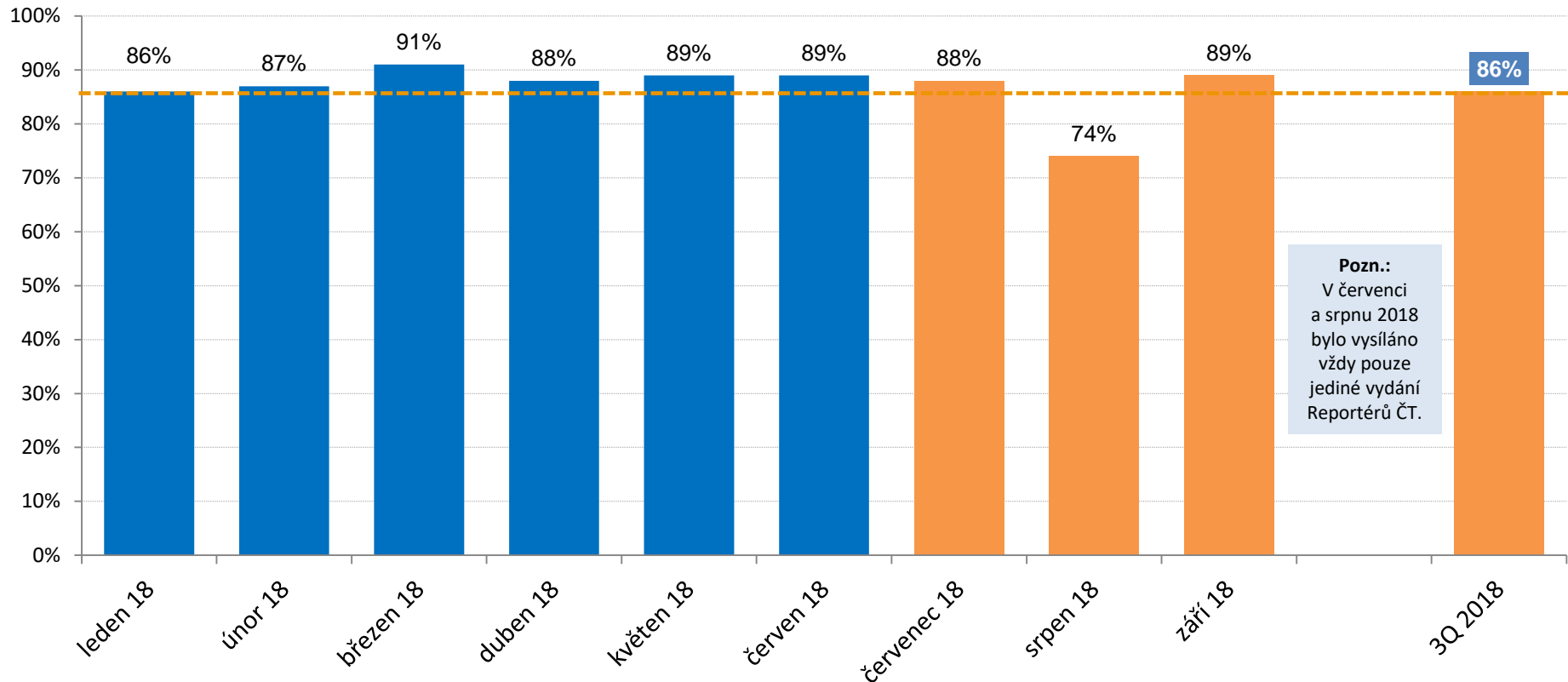

Jako **aktuální** byla posouzena reportáž [Z Černošic až do Bruselu](#). **Tematické** příspěvky [Pouhý týden vzdoru](#), [Tragédie velké čtyřky](#), [Vzpomínky vrchního šamana](#) a [Mnichovská zrada?](#) připomínaly historické události z let 1938 a 1968.

TRANSPARENTNOST: Reportéři ČT

Míra přesnosti v označování externích zdrojů informací (3. čtvrtletí 2018)

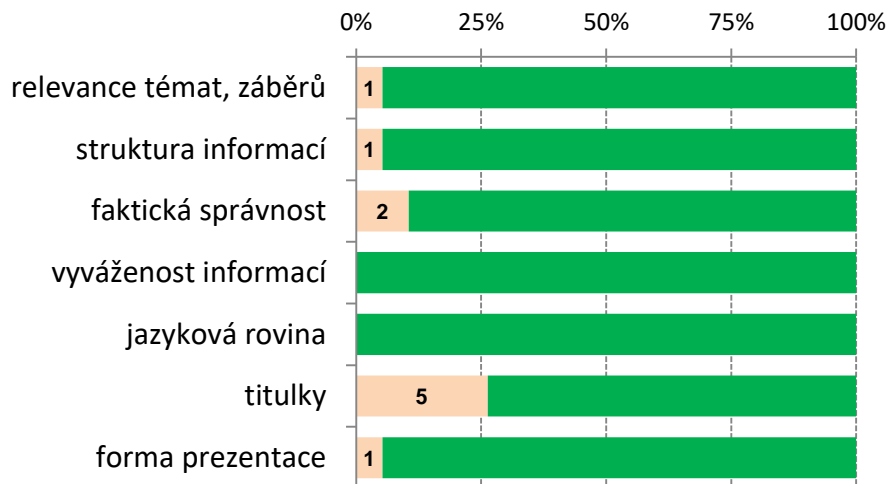
Báze: výroky reportérů, které odkazovaly na externí zdroje informací

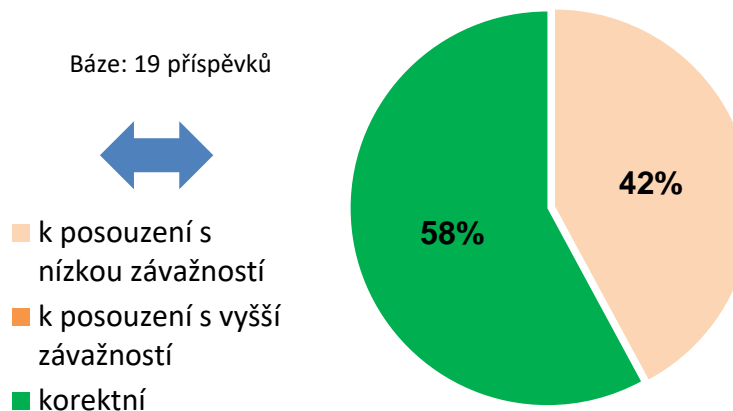
V červenci a září odkazovali autoři a autorky reportáží na externí zdroje **přesně**. V srpnovém vydání byla výsledná hodnota **středně přesná** (v jednotlivých reportážích bylo dosaženo následujících hodnot: [Putinův kůň v Adamově](#) – 70 %, [Pouhý týden vzdoru](#) – 60 %, [S ortelem v zádech](#) – 78 %).

SROZUMITELNOST, SPRÁVNOST: Reportéři ČT

Jednotlivé aspekty srozumitelnosti a správnosti (3Q 2018)

Podíl korektních příspěvků a příspěvků k posouzení (3Q 2018)

Ve 3. čtvrtletí nebyl učiněn žádný nálezn s vyšší závažností, v 19 vysílaných reportážích bylo učiněno 10 nálezů s nízkou závažností.

Nálezy snížené správnosti a srozumitelnosti: seznam reportáží (3. čtvrtletí 2018)

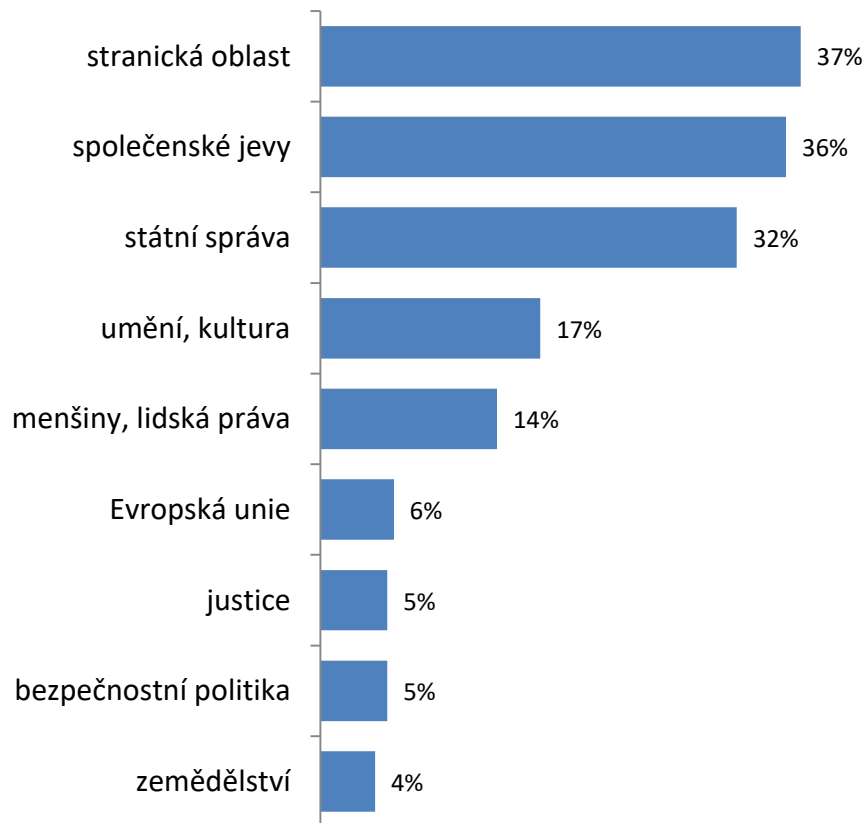
Datum	Autor	Název	Relevance záběrů	Struktura informací	Faktická správnost	Vyváženost informací	Jazyková rovina	Titulky	Forma prezentace
2. 7. 2018	Silvie Kleková, Stanislava Raupachová	Spor pod komínem Agrofertu	✓	✓	✓	✓	✓	X	✓
27. 8. 2018	Aneta Snopová, Vojtěch Srnka	Putinův kuň v Adamově	✓	X	X	✓	✓	X	✓
27. 8. 2018	David Havlík	S ortelem v zádech	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X
3. 9. 2018	Michael Fiala	Vabank o mýto	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. 9. 2018	Karel Vrána	Tragédie velké čtyřky	✓	✓	✓	✓	✓	X	✓
10. 9. 2018	Markéta Dobiášová	Politická hra o pověst	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓
24. 9. 2018	Silvie Kleková	Naděje z Brna	✓	✓	✓	✓	✓	X	✓
24. 9. 2018	David Havlík	Orient na severu	✓	✓	✓	✓	✓	X	✓

- ✓ Reportéři ČT
- ✓ 168 hodin
- ✓ Metodika

TEMATICKÁ AGENDA: 168 hodin

168 hodin: nejčastěji prezentované tematické kategorie reportáží (3. čtvrtletí 2018), podíl na stopáži

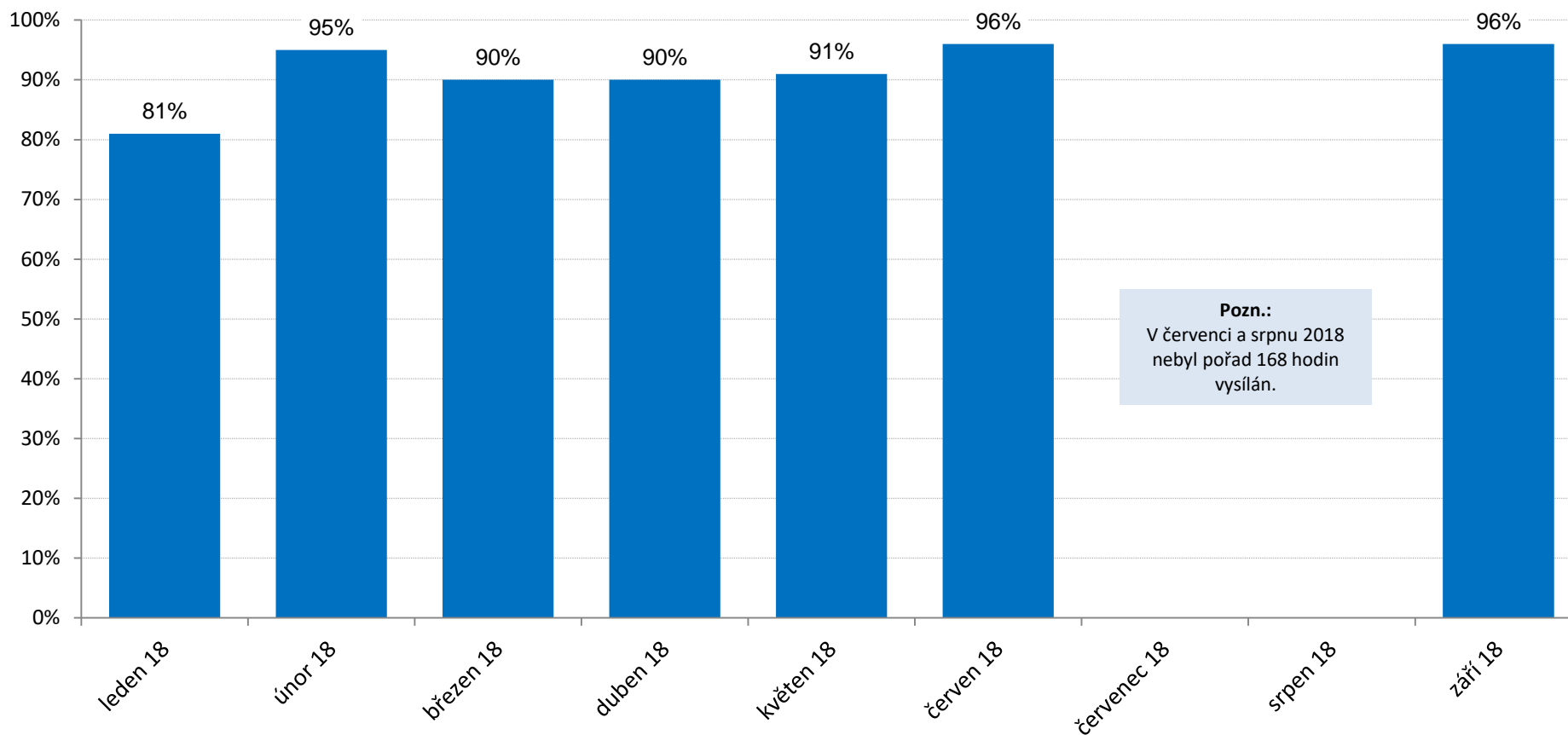
168 hodin: nejčastější detailní témata reportáží (3. čtvrtletí 2018), stopáž v minutách

Pořad 168 hodin byl vysílán pouze v září, tedy před říjnovými komunálními a senátními volbami. V pořadu proto převažovaly informace o předvolebních kampaních, politických stranách a kandidátech.

TRANSPARENTNOST: 168 hodin

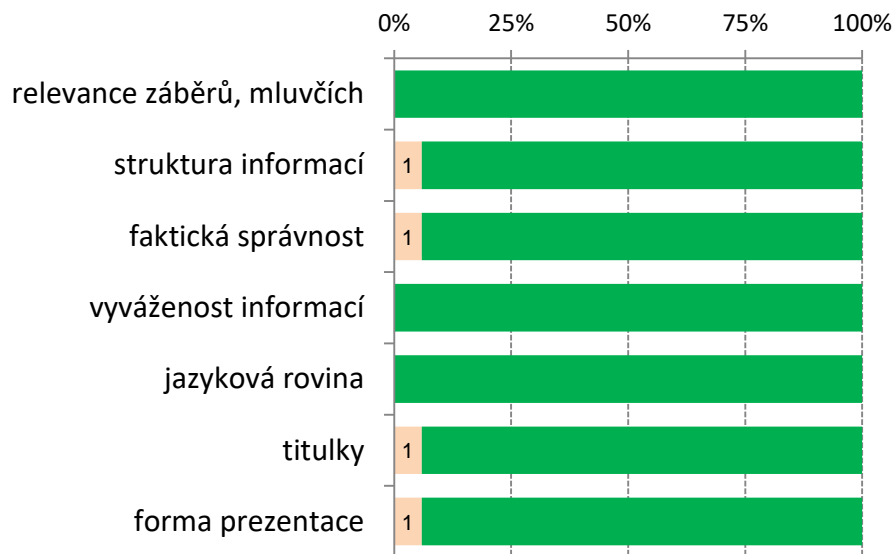
Transparentnost zdrojů (3. čtvrtletí 2018)

Autoři a autorky posuzovaných reportáží odkazovali na 123 zdrojů, z nich 118 bylo uvedeno presně, 4 středně presně a jediný nepresně.

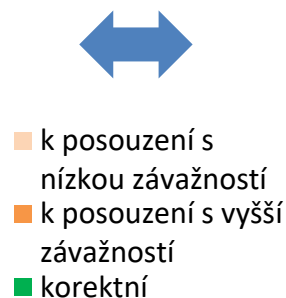
SROZUMITELNOST, SPRÁVNOST: 168 hodin

Jednotlivé aspekty srozumitelnosti a správnosti (3. čtvrtletí 2018)

Podíl příspěvků, v nichž se objevil nedostatek (3. čtvrtletí 2018)

Báze: 17 příspěvků

Srozumitelnost a správnost nebyla posuzována u příspěvků z rubriky Malostranské korekce a u závěrečných příspěvků (často pouze několikavteřinových).

Všem aspektům srozumitelnosti a správnosti vyhovovalo 14 ze 17 posuzovaných reportáží. Nález s vyšší závažností nebyl ve 3. čtvrtletí učiněn.

Nálezy snížené správnosti a srozumitelnosti: seznam reportáží (3. čtvrtletí 2018)

Datum	Autor	Název	Relevance záběrů	Struktura informací	Faktická správnost	Vyváženost informací	Jazyková rovina	Titulky	Forma prezentace
2. 9. 2018	Jan Novák	Kdo je Agrofert	✓	✓	X	✓	✓	X	✓
2. 9. 2018	Martin Mikule	Haló, dobrý den	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X
9. 9. 2018	Jan Novák	Špinavé prádlo	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓

- ✓ Reportéři ČT
- ✓ 168 hodin
- ✓ Metodika

Aktuálnost příspěvku: aspekt aktuálnosti rozděluje příspěvky do tří kategorií. Příspěvek **aktuální** se týká současnosti a bezprostředně reaguje na aktuální událost. Může se jednat o odhalení kauzy, o okamžitý report z místa postiženého přírodní katastrofou, občanskými nepokoji nebo vojenskými zásahy, o postoje politiků a veřejnosti k právě projednávaným úpravám legislativy atd. Čas zveřejnění tohoto typu příspěvku je elementárně důležitý i pro jeho relevanci. V příspěvku **kontextovém** jde o prezentaci událostí v širším kontextu s jistým časovým odstupem (např. uvedení nových faktů v určité kauze, seznámení s aspekty konkrétního občanskoprávního sporu, průběh a výsledek vyšetřování určitého kriminálního činu nebo jiného případu porušování zákona). Příspěvek **tematický** se orientuje na nadčasovější témata zejména společenského života (např. vztahy veřejnosti k postiženým lidem, stav životního prostředí ve městech a na venkově) a nereaguje bezprostředně na aktuální dění. Čas uveřejnění tohoto typu příspěvku nehraje nejdůležitější roli pro jeho adekvátní percepci ze strany diváka.

Báze: počet promluv/výpovědí/příspěvků/médií/sledovaných aspektů, které byly zahrnuty do analýzy. Číslo v bázi se nemusí shodovat se součtem hodnot uvedených v grafu, graf může prezentovat pouze nejvýznamnější výsledky.

Explicitní stanovisko redakce: publicistika poskytuje i samotné redakci prostor pro vyjádření vlastního stanoviska vůči hlavním subjektům. Jako hodnotící stanovisko je chápáno **explicitní** vyjádření hodnocení (volbou příznakového lexika, jednoznačného odsudku, nebo naopak sympatií apod.).

Forma: stylová forma příspěvku; u publicistiky kódována převážně „reportáž“.

Hlavní téma: téma, kterého se týkala převážná část příspěvku.

Hlavní subjekt: aktér příspěvku, jehož chování nebo jednání je popisováno, případně hodnoceno ze strany redakce nebo třetích stran. Jako hlavní subjekt může být kódováno i téma (např. BSE).

Hodnocení hl. subjektu třetími stranami: pokud třetí strany komentují jednání hlavního subjektu, jaké je převažující stanovisko všech jejich členů? Hodnocení představuje i souhlas nebo odmítnutí.

Kódování, kódovací kniha: standardizovaný postup získávání informací. Metodika je jednoznačně definovaná tzv. Kódovací knihou. Pro jednotlivé klienty je možné vytvářet odlišnou metodiku v závislosti na sledovaných cílech spolupráce.

Obsahová analýza: systematické shrnutí obsahu a formy zpravodajství a publicistiky pomocí předem definované klasifikace. Příspěvky nejsou interpretovány subjektivně, ale kódovány kontrolovatelným způsobem dle předem dané metodiky.

Prostor pro vyjádření: poskytla redakce hlavnímu subjektu dostatečný prostor pro vyjádření? Dostatečnost netkví v časové rozloze výpovědi hlavního subjektu, ale především ve zjištění, zda dostal možnost vyjádřit se ke všem klíčovým aspektům, v jejichž souvislosti byl zmiňován.

Příznakovost: publicistické pořady umožňují širokou variabilitu ztvárnění příspěvků o konkrétních tématech, příznakovost určuje intenzitu využití výrazových prostředků (viz Výrazové prostředky) na ploše příspěvku. Příznakovost je jedním z implicitních prostředků, jak může dát redakce najevo své stanovisko k představeným subjektům, popř. tématům. Zvýšená míra příznakovosti signalizuje přítomnost faktorů, které mohou mít vliv na diváckou interpretaci.

Relevance: v jakém vztahu jsou jednotlivé třetí strany k hlavnímu subjektu/tématu příspěvku? Adekvátní volba třetích stran může rozhodovat o úrovni práce redaktora.

Tematická kategorie: jednotlivé konkrétní tematické aspekty jsou slučovány do skupin podle obsahové příbuznosti. Do kategorie *společenské jevy* tak například patří jak převody bytů, tak pořádání dětských táborů nebo portréty zajímavých lidí. Jednotlivým reportážím je vždy přiřazena jedna dominantní tematická kategorie, o níž příspěvek pojednává.

Transparentnost: analýza transparentnosti klasifikuje, zda jsou přesně označeny zdroje, ze kterých byly převzaty informace. V případě že nikoli, důvěryhodnost obsahu příspěvku je nižší. Netransparentnost může být v některých případech způsobena řadou vnějších, okolnostních faktorů (tzv. **funkční** netransparentnost), její závažnost je nižší. V případě, že užití netransparentnosti není vysvětlitelné (např. subjekt si nepřál být jmenován), nebo se dotýká závažných skutečností (obvinění apod.), hovoříme o netransparentnosti **faktické**. Její závažnost je vysoká.

Třetí strany: v příspěvku vystupují především jako komentátoři a poskytovatelé informací.

Výrazové prostředky: takové stylistické prostředky, které vedle funkce obsahové nesou i další přidané funkce (estetické, hodnotící). Za výrazové prostředky není považován grafický doprovod usnadňující pochopení (schémata).

ZÁKLADNÍ POJMY 3/4: transparentnost

Klasifikace výroků odkazujících na externí zdroje informací

Kategorie	Detailní typologie výroků	Přesnost v %	Příklady
Přesné (více než 75 %)	zcela přesné určení citovaného zdroje	100%	Typ 1: jméno + médium přenosu informace + datum zveřejnění + v případě méně známých osobností i funkce: "Václav Havel prohlásil v nedělním rozhovoru pro Čro 1 Radiožurnál ...". Typ 2: jméno + funkce + kontextová informace: "Jan Mrázek, náměstek ministra vnitra zodpovědný za organizaci zasedání NATO, uvedl, že ..."
	shoda obecného určení zdroje s obrazem konkrétních zdrojů	100%	zejména v obrazových příspěvcích zpravodajství, např. výpovědi neoznačených lidí v anketě
	obecné určení konkrétního citovaného zdroje	90%	"Podle Stanislava Grosse byl zásah adekvátní."; "Ekonom Jan Sýkora kritizuje ČNB, že nevyhodnocuje adekvátně hospodářskou situaci ..."
	iniciační věty s alespoň dvěma následnými zdroji	90%	"Právníci se domnívají, že harmonizace legislativy bude obtížnější ..." ... následují výpověď alespoň dvou konkrétních právníků
	potvrzená verifikace netransparentního výroku	90%	Respondent potvrzuje pravdivost tvrzení, které bylo převzato z nedostatečně označeného zdroje. Př.: redaktor: "Prý vám není dobře.", respondent: "Ano, mám horečku."
Střední (30 % - 75 %)	iniciační věty s jedním konkrétním následným zdrojem	60%	"Podle některých poslanců nepřinese novela nic dobrého." ... následuje výpověď jednoho poslance
	sklon ke zobecnění/přehlednosti	50%	"Podle odpůrců není možné takto paušalizovat ..."; "... ozývají se hlasy napříč politickým spektrem ..."; "... jiní zase říkají, že cena práce je u nás nízká ..."; "... v médiích se objevila informace ..."; "... podle průzkumů veřejného mínění ..."
	specializovaná skupina autorů	50%	označení specializované skupiny autorů, ale žádný konkrétní představitel. "Podle právníků ..."; "Ekonomové se na počínání ČNB dívají s rozpaky."; "Mediální odborníci říkají, že ..."
	neurčený zdroj konkrétní výpovědi	50%	"Ráno jsem v novinách viděl fotografii ..."; "Mám takový materiál a v něm se píše, že ..."
Nepřesné (méně než 30 %)	nepřespecifikovaný zdroj informací	0%	"prý", "údajně", "proslýchá se", "prosakuje informace", "v kuloárech se šušká", "mluví se o tom", "občas bývá slyšet"
	nepotvrzená verifikace netransparentního výroku	0%	Respondent odmítá pravdivost tvrzení, které bylo převzato z neoznačeného zdroje. Př.: redaktor: "Prý si necháváte říkat guru.", respondent: "To jste slyšel kde? O ničem takovém nevím."
Neklasifikováno	utajený zdroj informací	neklasifikováno	"Zdroj, který si nepřál být jmenován..."; "z dobře informovaných zdrojů, jejichž výpovědi má ČT k dispozici..."

Poznámka: přesnost v procentech je pouze pomocnou statistickou veličinou, sloužící k základnímu (dlouhodobému) srovnání pořadů a redaktorů.

Strukturovaná analýza srozumitelnosti

Každá publicistická reportáž ČT je analyzována detailně na základě těchto aspektů:

Aspekty srozumitelnosti	Popis
relevance témat, mluvčích	Relevance se vztahuje k obsahovým aspektům reportáže a původcům výpovědí; analýza vyhodnocuje míru jejich závažnosti ve vztahu k hlavnímu tématu příspěvku, popř. jejich absenci.
struktura informací	V rámci tohoto kritéria je hodnocen způsob obsahové výstavby reportáže a jeho vliv na srozumitelnost, tj. logická posloupnost informací a smysluplné rozvíjení problematiky.
faktická správnost - přesnost - konkrétnost	Jedná se o posouzení srozumitelnosti prezentovaných informací zaměřené na odhalení logických a faktických chyb, rozporuplnost prezentace jednotlivých fakt nebo přítomnost blíže nespecifikovaných slovních výrazů, které nejsou obecně rozšířeny.
vyváženost informací - kontext	Z hlediska vyváženosti analýza sleduje, zda je popisovaná skutečnost zobrazena ze všech relevantních úhlů pohledu a zda jsou jednotlivé aspekty problematiky prezentovány v adekvátní míře, aby obraz o dané skutečnosti nebyl zkreslován.
jazyková rovina	Kategorie indikuje, zda v reportáži došlo k neadekvátnímu užití jazyka v oblasti syntaxe (větná skladba), lexika a stylistiky.
užití titulků	Analýza zjišťuje, zda v rámci reportáže dochází ke korektní distribuci titulků (odpovídá-li titulek prezentované osobě, charakterizuje-li dostatečně její vztah k tématu, neobsahuje-li chyby a překlepy, je-li uváděn opakovaně s ohledem na paměťový interval vnímatele).
forma prezentace	V této oblasti se posuzuje, zda byl způsob zpracování obsahu vzhledem k tématu pořadu vhodně zvolený, přičemž je sledováno využití nejrůznějších výrazových prostředků, soulad obrazu a zvuku, soulad obrazu a průvodního slova, atd.

Metodická poznámka: od 1. 1. 2015 je experimentálně posuzována závažnost jednotlivých nálezů rozdělená na „nálezy k posouzení s nízkou závažností“ a „nálezy k posouzení s vyšší závažností“. Toto rozlišení souvisí s mírou formálnosti nálezu v případě nálezů s nízkou závažností (např. gramaticky chybné titulky, nepřesně načasovaný synchron obrazu a zvuku) a na druhé straně s možným zvýhodněním nebo znevýhodněním některého ze subjektů vinou nepřesnosti v případě nálezů s vyšší závažností.

V říjnu 2018 zpracoval Media Tenor, spol. s r.o.

Vedoucí projektu: Mgr. Štěpán Sedláček

stepan.sedlacek@mediatenor.cz

<http://www.mediatenor.cz>

tel. +420 596 126 126

Nádražní 923/118

702 00 Ostrava

Česká republika

Tento dokument obsahuje všechna podstatná zjištění výzkumu.
Pokud však některou informaci postrádáte, připravíme Vám ji na požádání.
Budeme rádi za jakékoliv další náměty.